

2023-10-10

Diarienummer

KS 20220/0738

VA SYD
Förbundsstyrelsen

Yttrande över förbundsstyrelsens i VA SYD beslut 2023-08-18 § 57 avseende Källbyutredningen

Lunds kommun får med anledning av begäran om yttrande från VA SYDs förbundsstyrelse från den 18 augusti 2023 inkomma med nedanstående yttrande.

Som Lunds kommun förstår beslutet önskar förbundsstyrelsen kommunens yttrande över nedanstående två beslut av förbundsstyrelsen.

att verksamhet kopplad till utredning och projektering av ett nytt avloppsreningsverk i Källby avslutas.

att åtgärder som stärker förutsättningarna för fortsatt omhändertagande av avloppsvatten från Lunds kommun vid Källby avloppsreningsverk inom ramen för befintligt miljötillstånd vidtas. Detta omfattar åtgärder syftande till att begränsa anslutningen av ytterligare fastigheter samt utökningar av verksamhetsområden som belastar Källby avloppsreningsverk.

Lunds kommun kommer att i yttrandet lämna synpunkter kopplat till båda dessa beslutssatser. Lunds kommun kommer även att yttra sig mer allmänt vad avser relationen mellan kommunen, som medlemskommun, och kommunalförbundet.

Allmänt om förutsättningarna för en avloppslösning i framtidens Lund.

Lunds kommun växer och kommer att växa inom samhällets alla sektorer och områden. I tidigare utredningar och underlag som förbundet har tillgång till redovisas de närmare förutsättningarna för Lunds kommuns framtida utveckling och det sedan länge konstaterade behovet av en utvecklad avloppslösning för ett växande Lund. Som förbundet själv anför i aktuellt ärende har Lunds kommuns medlemmar lagstadgad rätt till tryggad avloppshantering som uppfyller lagstiftningens långtgående krav på skydd för människors hälsa och miljö, på kort och lång sikt.

2023-10-10

Diarienummer

KS 20220/0738

Lunds kommun *har utgått* ifrån att förbundet, i relation till dessa faktiska omständigheter och förutsättningar, har dessa som en naturlig utgångspunkt för sitt arbete för utveckling av va-lösningar i Lunds kommun.

Yttrande avseende beslutet att verksamheten kopplad till utredning och projektering av ett nytt avloppsvattenreningsverk i Källby avslutas

Som medlem i kommunalförbundet har Lunds kommun vid flera tillfällen tagit ställning till förbundets förslag avseende utvecklingen av den va-anläggning som krävs för att möta kraven på skydd för människors hälsa och miljön i förhållande till Lunds kommuns utveckling. Lunds kommuns kommunfullmäktige tog senast i mars 2022 ställning i ärendet om framtida utveckling av va-anläggningen.

Utifrån kommunens ställningstagande har förbundet tillsammans med kommunen påbörjat arbetet med inriktningen att utreda utvecklingen av Källby avloppsreningsverk som en framtida lösning. Detta utredningsarbete har skett parallellt med att förbundet också arbetat med projekt Maxima.

Lunds kommun kan nu konstatera att förbundsstyrelsens beslut klargör att förbundet anser att riskerna förenade med att gå vidare med ett avloppsvattenreningsverk i Källby inte är godtagbara. Detta medför, enligt förbundsstyrelsen, att anslutningen till Nya Sjölunda utgör det bästa alternativet för framtida avloppsvattenrening i Lund. Fortsatt arbete med utveckling av va-lösningar i Lund ska enligt förbundsstyrelsens beslut ta denna bedömning som utgångspunkt.

Lunds kommun delar inte VA SYDs bedömning av de risker man ser vid vägvalet att projektera för ett reningsverk i Källby och finner i nuläget inte heller att en anslutning till Sjölunda utgör det bästa alternativet för framtida avloppsrening i Lund.

I stället ser Lunds kommun stora möjligheter att kunna etablera ett modernt verk i Källby som kan möta strängare krav på miljö och hälsa än dagens och med kapacitet för ett växande Lund. Lunds kommun menar därför bestämt att den påbörjade utredningen av utvecklingen av Källby ska fullföljas som planerat.

Lunds kommun ser det renade avloppsvattnet som en resurs som kan återanvändas i ett cirkulärt system. Detta kan på kort sikt användas för bevattning eller som tekniskt vatten för industriändamål. I ett längre perspektiv kan det användas som råvatten för dricksvattenframställning. Allt detta underlättas vid lokalt omhändertagande av avloppsvattnet vid Källbyverket.

2023-10-10

Diarienummer

KS 20220/0738

Lunds kommuns beslut att utveckla avloppsvattenreningen vid Källby avloppsreningsverk ligger således fast.

Frågan är då på vilket sätt Lunds kommuns beslut är förenligt med förbundsstyrelsens beslut.

Av den tjänsteskrivelse som låg till grund för förbundsstyrelsens beslut (Dnr 23/01035-1) framgår att det finns flera alternativa möjligheter att möta Lunds behov av avloppsvattenrening, som samtidigt är förenligt med VA SYDs möjligheter att bära VA-huvudmannens ansvar för avloppsvattenreningen i Lund.

Av de i VA SYDs tjänsteskrivelse presenterade förslagen är följande av speciellt intresse:

Lund ansvarar för den fortsatta projekteringen av Källby avloppsreningsverk

”Lunds kommun fortsätter projektering av ett nytt Källby på egen hand, utan VA SYDs medverkan. VA-huvudmannen kan träffa en överenskommelse med Lund om att Lund tar över utredning och projektering av Källby, samtidigt som VA SYD behåller ansvaret för Lunds avloppsvattenförsörjning. Därefter kan en utredning kunna ligga till grund för ett politiskt ställningstagande om en VA-investering i Lund och VA SYD kan agera utifrån utfallet.”

Lund tar över ansvaret för avloppsvattenreningen i Lund

”Avloppsreningen vid Källby skulle kunna lyftas ut från VA SYDs övriga verksamhet och organiseras som en fristående juridisk person, som Lunds kommun ansvarar för. Därmed blir det Lunds kommuns ansvar för att avloppsvattenreningen uppfyller miljö- och hälsoskydds krav. VA SYDs övriga verksamhet i Lunds kommun skulle under sådana förhållanden kunna fortsätta utan en fullständig separation, med de konsekvenser för VA SYDs verksamhet i övrigt som detta skulle innebära.”

Lund tar över VA-huvudmannskapet för Lund

”En annan möjlighet är att Lund återtar VA-huvudmannskapet i dess helhet genom att begära utträde ur VA SYD. Det ger Lunds kommun åter full rådighet och fullt ansvar för att avloppsvattenreningen i Lund uppfyller miljö- och hälsoskydds krav. VA SYD har inte längre något kvarstående ansvar för en laglig avloppsvattenrening i Lund.”

Lunds kommun föredrar ett fortsatt samarbete inom kommunal-förbundet för att på bästa sätt tillvarata den kompetens och erfarenhet som förbundet byggt upp.

2023-10-10

Diarienummer

KS 20220/0738

Lunds kommun föreslår därför att förbundet närmare utreder förutsättningarna för de båda förstnämnda alternativen nämligen att Lund ansvarar för den fortsatta projekteringen, alternativt att Lund tar över avloppsvattenreningen i Lund.

Yttrande avseende beslut att åtgärder som stärker förutsättningarna för fortsatt omhändertagande av avloppsvatten från Lunds kommun vid Källby avloppsreningsverk inom ramen för befintligt miljötillstånd

VA SYD har som kommunalförbund en skyldighet att sköta driften och utveckla de allmänna va-anläggningarna i relation till kommunens utveckling. Detta har sin grund i att Lunds kommun överlämnat skötseln av huvudmannskapet för de allmänna va-anläggningarna som ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, nedan kallad LAV.

Lunds kommun ser generellt positivt på att förbundet vidtar åtgärder som säkrar de tekniska förutsättningarna vad avser Källby avloppsreningsverk och att åtgärder vidtas som säkrar fortsatt drift i förhållande till Lunds fortsatta utveckling.

Lunds kommun har dock ett ansvar att planera och skapa förutsättningar för en växande kommun. Det innebär att Lund kommer fortsätta växa och utvecklas för att kunna möta de utmaningar som finns för samhället i stort. I takt med denna utveckling kommer behov av att säkra förutsättningarna för människors hälsa och miljön.

Förbundet är huvudman för Lunds kommun allmänna va-anläggningar. Allmänna va-anläggningar kommer till stånd när behoven finns utifrån kommunens skyldigheter att ordna vattentjänster. Skyldigheterna inträffar, något förenklat, när lösningar behövs för att säkra människors hälsa och miljön. Skyddet ska upprätthållas för såväl befintliga förhållande som för förhållanden som kommer av kommunens utveckling.

Förbundet ska i förhållande till detta se till att fastigheter inom verksamhetsområden snarast får service genom en allmän va-anläggning. I förbundets ansvar ligger vidare att va-anläggningar genom underhåll och förnyelse ska fungera så länge som de behövs och anläggningarna består som allmänna.

Det är mot denna bakgrund Lunds kommun ser att förbundet måste fortsätta att bedriva sin verksamhet. Förbundet bedriver en för samhället viktig verksamhet, men det är inte kommunalförbundets egna förutsättningar som sätter premisserna för Lunds kommuns

2023-10-10

Diarienummer

KS 20220/0738

utveckling. Det är tvärtom kommunens utveckling som sätter förutsättningarna för förbundets behov av utveckling och anpassning av sin verksamhet.

Lunds kommun vill även i detta sammanhang framhålla vikten av att nyttja de styrkor som ligger i förbundets organisering.

Det finns i förbundsordningen en tydlig funktionsfördelning mellan förbundsstyrelsen och ägarnämnderna. Att ta så pass långtgående beslut som rör Lunds kommuns allmänna va-anläggning utan att i beredningen ge ägarnämnden möjlighet till beslut eller yttrande kan tyckas motverka den föreskrivna funktionsfördelningen och ändamålsenligheten i ansvarsfördelningen mellan dessa organ.

Lunds kommun anser att ägarnämnden har ett i förbundsordning och reglemente föreskrivet ansvar avseende va-verksamheten i Lunds kommun. Det avser såväl ägarfrågor som beställarfrågor.

Utifrån detta är det väsentligt att ägarnämnden som organ i enlighet med gällande styrande dokument får förutsättningar att bereda och besluta i frågor inom ramen för nämndens ansvar. Detta förhållande speglas även i reglementet för förbundsstyrelsen.

Mats Helmfrid

Philip Lee

Kommunfullmäktiges ordförande

Kommunsekreterare